

67^η
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ
2008-2009

34η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

08

ΜΑΪΟΥ
2009

ώρα 20.30

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΙΘΥΣΑ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΝΤ. ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ (1906-1975)

Έξι προλούδια από τα «24 προλούδια για πιάνο», έργο 34
(ενορχήστρωση βλ. Συμμεωνίδη) (α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

1. Προλούδιο σε ντο δίεση ελάσσονα (Moderato non troppo), έργο 34 αρ. 10
2. Προλούδιο σε σολ ελάσσονα (Adagio), έργο 34 αρ. 22
3. Προλούδιο σε φα ελάσσονα (Allegretto), έργο 34 αρ. 18
4. Προλούδιο σε αι ύφεση ελάσσονα (Andantino), έργο 34 αρ. 16
5. Προλούδιο σε μι ύφεση ελάσσονα (Adagio), έργο 34 αρ. 14
6. Προλούδιο σε ρε ελάσσονα (Allegretto), έργο 34 αρ. 14

Ν. ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ (1904-1949)

Κοντσέρτο για κοντραμπάσο και ορχήστρα, έργο 27
(α' εκτέλεση με την Κ.Ο.Α.)

1. Andante - Allegro - Molto allegro marcato
2. Andantino
3. Allegro vivo e molto ritmato

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΝΤ. ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ (1906-1975)

Συμφωνία αρ. 5 σε ρε ελάσσονα, έργο 47

1. Moderato
2. Allegretto
3. Largo
4. Allegro non troppo

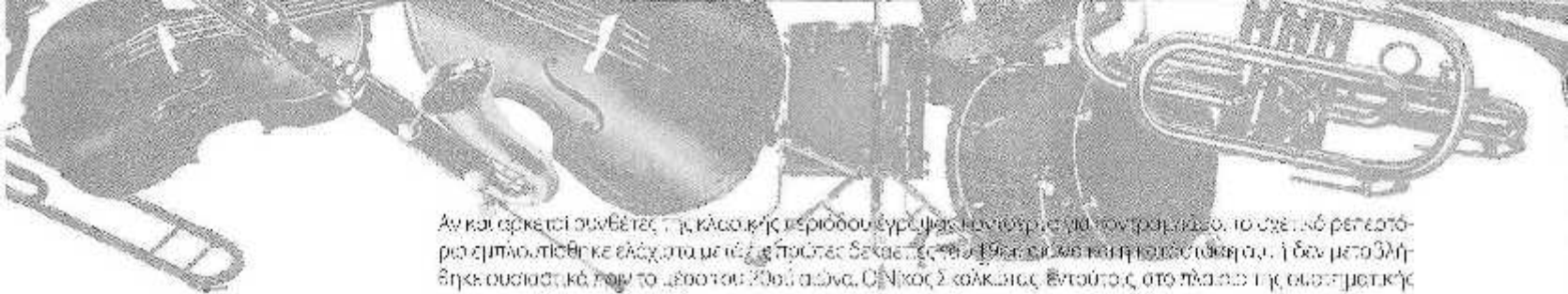
ΣΟΛΙΣΤ

Βασίλης Παπαβασιλείου κοντραμπάσο

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΕΥΞΥΝΣΗ

Βλαδίμηρος Συμμεωνίδης

Αν και αρκετά συνθέτες της κλασικής περιόδου έγραψαν κοντσέρτα για κοντραμπάσο, το σχετικό ρεπερτόριο εμπλουτίστηκε ελάχιστα με δύο με πρώτος Σκαλκώτας (1904) και Βρεσλιάνο (1964) και η κατάσταση αυτή δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά πριν το δεύτερο 20ο αιώνα. Ο Νίκος Σκαλκώτας, θνητότος στο πλαίσιο της ουσιαστικής του ανασκόλησης με το είδος του κοντσέρτου (που απέφερε ένδεκα τέτοια έργα, εκ των οποίων σήμερα σώζονται τα εννέα), δεν παρέλειψε να «αφιερώσει» ένα κοντσέρτο του ακόμη και σε αυτό το πλέον βαθύφωνο και «δυσκίνητο» μέλος των εγχόρδων της ορχήστρας. Ο σχεδιασμός αυτού του Κοντσέρτου για κοντραμπάσο ελαβε χώρα στην Αθήνα το 1940, αλλά η ενορχήστρωσή του αποπερατώθηκε πλήρως μόλις το 1942. Το έργο φαίνεται ότι προοριζόταν για τον κορυφαίο κοντραμπασίστα της τότε Συμφωνικής (και μετέπειτα Κρατικής) Ορχήστρας Αθηνών, Ιωάννη Τκουμένη, αλλά – ακολούθως της σειρά των περισσότερων συνθέσεων του Σκαλκώτας – εκτελέστηκε για πρώτη φορά πολύ μετά το θάνατό του, και συγκεκριμένα στις 27 Νοεμβρίου 1978 στην Κοπεγχάγη, με σολίστα τον Klaus Stollkuhn, υπό τη διεύθυνση του Τόργου Χατζηνίκου. Το μουσικό ιδίωμα του κοντραμπάσου είναι ελεύθερο στον «ήχο γραφ» για το σολιστικό όργανο μόνο ως εξαιρετικά απαιτητική μπορεί να χαρακτηριστεί, ενώ και η διανομή της ορχήστρας είναι εντυπωσιακή σε όγκο, καθώς περιλαμβάνει τριπλά ζύλινα πνευστά, πέντε κόρνα, τρεις τρομπέτες, τρία τρομπόνια, τούμπα, αρκετά κρουστά και έγχορδα.

Είναι спорίας άξιο πώς ο Σκαλκώτας σε όλα τα πρώτα μέρη των κοντσέρτων του παρακάμπτει την άμεση ρομαντική παράδοση του είδους, και ανακαλεί τα δομικά χαρακτηριστικά του κλασικού κονταέρτου, λαμβάνοντας ουσιαστικά ως πρότυπό του τα ώριμα έργα του Μοζαρέτ. Στην περίπτωση του εναρκτήριου μέρους του Κοντσέρτου για κοντραμπάσο, της κατεξοχήν μωσαϊκής κοντσέρτου προηγείται μία αργή ορχηστρική εισαγωγή (Andante), η οποία είναι ιδιαίτερα πυκνή και σφιχτά αντιστακτική μοτίβο, οικειογενή αλλά και λιδική συνεχώς, μόλις λοιπόν η ταμερήσ σουτή της εισαγωγής αυτής ολοκληρωθεί, το κυρίως Allegro ανοίγει με το εναρκτήριο ορχηστρικό ήχο, παρουσιάζοντας σε κοινή έκταση το δύο βασικά θέματα το ουσιαστικά ρυθμικό αλλά και εκφραστικό κύριο θέμα, αφενός, και το ήσυχο και ελαφρώς μελαγχολικό πλάνιο θέμα, αφετέρου, το οποίο μάλιστα συνοδεύεται άρκεώς από ένα ρυθμικό σχήμα που παραπέμπει σε χαμπανέρα και ενδεχομένως σε τάνγκο. Με μια καταληκτική υπόμνηση του βασικού μοτίβου του κυρίου θέματος η ορχήστρα δίνει επιτέλους το λόγο στο κοντραμπάσο, που εισάγεται με ένα εμφατικό δεξιοτεχνικό σολιστικό ήχο. Στη σολιστική έκθεση, εξ άλλου, το κοντραμπάσο παραλλάσσει με περισσότερη κίνηση το κύριο θέμα, ενώ το πλάνιο θέμα υπόκειται κατ' αρχάς σε ελάχιστες τροποποιήσεις σε σχέση με την προηγούμενη ορχηστρική του έκδοχή, αλλά κατόπιν επαναλαμβάνεται και αυτό σε ένα πιο ενεργητικό παράλλαγμα. Η ελλείψη ενός δεύτερου ritornello μετά την ολοκλήρωση της σολιστικής εκθέσεως είναι αξιοσημείωτη απόρροια και ίσως δικαιολογείται έως ένα βαθμό από τη σχετικά περιορισμένη έκταση του εν λόγω κοντσέρτου σε

ΝΙΚΟΣ ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ (1904-1949)

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΟ

κάθε περίπτωση όμως το γεγονός αυτό επιφέρει στη σύντομη επεδείγξια και έκδηλωση μέσω την ανήσυχη πορεία της εκμεταλλεύσιμης το πιο ενεργητικό παράλληλο με τη φιλοσοφική εκδοχή του κυρίου θέματος, τη οποία εξελίσσονται με εκκλησιαστική δεξιοτεχνία στη γραμμή του κεντρομπίου. Ως αποτέλεσμα δραματική ροής διαδικασίας, η αρχή του δόξα με σε σφαιρική πορεία στην έννομή του κέντρου, το οποίο και επαναφέρει στο προσκήνιο τα χαρακτηριστικά πρώτα μέτρα του κυρίου θέματος με δυναμισμό. Στο σημείο αυτό η επανένθεση έχει ήδη ξεκινήσει και το κεντρομπίου αναδεικνύεται ολιστικά το σύνολο των θερητικών περιγυρισμών της συρτήσιας ιστορίας – και όχι της πολιτικής εξέλιξης, γιατί η οποία δε λησθεί με μια πρακτική που παραπέμπει ευθέως στον Μοζάρτ – καταλήγοντας σε σφαιρικές αντιπαράθεσης προς την αρχή του. Ο Σαλλόμοπος καταδεικνύει με τον τρόπο (Vielles et ego) η οποία είναι το βασικό κομμάτι του κυρίου θέματος αναπλάσσει την αρχή του, το πρώτο από μέρος σε θεμελιώδες κέντρο.

Το κύριο μέτρο όμως, Άλωση του δόξα είναι στην ακούσιτη μορφή της δυναμικής χωρίς επείγουσα, όμως το μελαγχολικό κέντρο θέματα του κέντρου άρα εξαχρηστικό τεχνικό (κρίσιμος ορισμός) επιδιορθώνεται δεδομένου ότι η αρχική μελωδία του αρχικού κέντρου αναπλάσσει την αρχή του, το πρώτο από μέρος σε θεμελιώδες κέντρο. Ως αποτέλεσμα δραματική ροής διαδικασίας, η αρχή του δόξα με σε σφαιρική πορεία στην έννομή του κέντρου, το οποίο και επαναφέρει στο προσκήνιο τα χαρακτηριστικά πρώτα μέτρα του κυρίου θέματος με δυναμισμό. Στο σημείο αυτό η επανένθεση έχει ήδη ξεκινήσει και το κεντρομπίου αναδεικνύεται ολιστικά το σύνολο των θερητικών περιγυρισμών της συρτήσιας ιστορίας – και όχι της πολιτικής εξέλιξης, γιατί η οποία δε λησθεί με μια πρακτική που παραπέμπει ευθέως στον Μοζάρτ – καταλήγοντας σε σφαιρικές αντιπαράθεσης προς την αρχή του. Ο Σαλλόμοπος καταδεικνύει με τον τρόπο (Vielles et ego) η οποία είναι το βασικό κομμάτι του κυρίου θέματος αναπλάσσει την αρχή του, το πρώτο από μέρος σε θεμελιώδες κέντρο.

Και η μορφή του τελικού μέρους του κεντρομπίου, Allegro vivo e molto (πρώτο, ο κεντρομπίου) είναι με κεντρομπίου και χαλαρότητα της προδικαστικής μιας μορφής οριστική στην έκθεση παρακατέχεται τέτοιας διαχωριστικές δέκα η ώρα, η οποία είναι πολύ ζωντανή και σε σφαιρική πορεία στην έννομή του κέντρου, το οποίο και επαναφέρει στο προσκήνιο τα χαρακτηριστικά πρώτα μέτρα του κυρίου θέματος με δυναμισμό. Στο σημείο αυτό η επανένθεση έχει ήδη ξεκινήσει και το κεντρομπίου αναδεικνύεται ολιστικά το σύνολο των θερητικών περιγυρισμών της συρτήσιας ιστορίας – και όχι της πολιτικής εξέλιξης, γιατί η οποία δε λησθεί με μια πρακτική που παραπέμπει ευθέως στον Μοζάρτ – καταλήγοντας σε σφαιρικές αντιπαράθεσης προς την αρχή του. Ο Σαλλόμοπος καταδεικνύει με τον τρόπο (Vielles et ego) η οποία είναι το βασικό κομμάτι του κυρίου θέματος αναπλάσσει την αρχή του, το πρώτο από μέρος σε θεμελιώδες κέντρο.

Ελένη Φωδίας

6/7

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΛΑΤΩΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Βασίλης Παπαβασιλείου είναι ένας από τους αξιολογότερους Έλληνες σολιστ. Ακρως ενεργητικός και με ιδιαίτερους δεξιότητες με τη σύγχρονη μουσική, καλύπτει με τις συναυλίες του σειρά έργων όπως κοντσέρτα, σόλο και έργα μουσικής θωματίου, έως παραμορφικά και μουσικο-θεατρικά.

Γεννήθηκε στην Πειραιά και σπούδασε κοντραμπάσο στο Ελληνικό Ωδείο με τον Ανδρέα Ραδοουάκη. Έκανε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Guildhall School of Music με τον I. Martin και αργότερα, κατά την περίοδο 2000-2001 στο Juilliard School of Music της Νέας Υόρκης με τον E. Levinson. Ως σολιστ έχει συμπόσει με ελληνικές και ξένες ορχήστρες. Το 1991-1992 συνεργάστηκε με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου και το 1992-1993 περιόδευσε με το κοινοτικό εγχόρδον Chiffonier. Από το 1989 κατέχει την κορυφαία θέση κοντραμπάσου στην Ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Στα Βασίλη Παπαβασιλείου είναι αφιερωμένα πολλά σύγχρονα έργα (Γ. Αδόμ, Μ. Αδόμ, Θ. Αντωνίου, Γ. Ζαβρό, Δ. Θωμά, Α. Καλλιμασί, I. Liebermann, Ρ. Ρόζα, Χ. Σαρμά, Σ. Τενό, κ.λπ.). Το 1998 χρονολόγησε για την ΒΙΣ το Κοντσέρτο για Κοντραμπάσο του Νίκου Σκαλκώτο σε πανκόσμιο πρεμιέρα. Από το 2005 διδάσκει στο θερινό τμήμα της Ακαδημίας Γιορής Lisa στη Βουδαπέστη. Επίσης, συμμετέχει ως σολιστ και διδάσκει σε μεγάλες συναυλίες κοντραμπάσου στην Ευρώπη και στην Αμερική. Επιμελείται εκδόσεις σύγχρονων ελληνικών έργων για κοντραμπάσο.

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

Ο Βλαδίμηρος Συμεωνίδης γεννήθηκε το 1972 στην Κατερίνη. Ξεκίνησε τις μουσικές του σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Κατερίνης, στην τάξη του Γιάννη Λαδαμίδη και τις συνέχισε στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης στην τάξη του Χρήστου Σαρμά. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. και του Πανεπιστημίου Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης (δίπλωμα διευθυνσης ορχήστρας από την τάξη του Uwe's Lajonic και δίπλωμα σύνθεσης από την τάξη του Erich Urbanner με ακαδημαϊκό τίτλο Magister Artium).

Έχει διευθύνει την Ορχήστρα της Αυστριακής Ραδιοφωνίας (RSO Wien), τα σύνολα σύγχρονης μουσικής «Klangforum Wien» και «Klangforum», τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, τη Φάλαμμενική Ορχήστρα της Σουίας, τη Συμμετοχική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα Πατριών, την «Sinfonietta Be grade» την Κομεράνο και τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου.

Διηγήθηκε παραγωγές όπερας στην Εθνική Λυρική Σκηνή και ηχογράφησε για την ελληνική και την σουηδική Ραδιοφωνία. Από το 2006 είναι ο διευθυντής της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της Ε.Π.

10/11

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

